Adroddiad i'r:	Cyngor Llawn
Dyddiad:	4 Mai 2023
Arweinydd Portffolio:	Y Cynghorydd Dilwyn Morgan
Swyddog:	Hawis Jones, Rheolwr Comisiynu, Contractau a Phrosiectau
Pwnc:	Asesiad Anghenion Poblogaeth Oedolion Gwynedd

1 Pwrpas yr adroddiad

1.1 Cymeradwywyd Asesiad Anghenion Poblogaeth Gogledd Cymru gan y Cyngor Llawn yn ei gyfarfod ar 3 Mawrth 2022. Lluniwyd yr asesiad anghenion hwnnw yn unol â gofynion Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014.

1.2 Mae'r adroddiad hwn a'r asesiad (Atodiad 1) yn ein galluogi i weld y perspectif lleol ar anghenion gofal a chymorth oedolion Gwynedd. Yn ogystal â'r agweddau a gafodd eu cynnwys yn yr adroddiad ar ogledd Cymru, mae hefyd yn cynnwys gwybodaeth fwy manwl am anghenion pobl Gwynedd yn benodol.

1.3 Dylid ystyried yr adroddiad hwn yn un sy'n ategu'r adroddiad rhanbarthol, ac yn un sydd wedi ystyried ei gynnwys. Mae hefyd yn ychwanegu gwybodaeth am anghenion poblogaeth Gwynedd at yr adroddiad hwnnw.

1.4 Nid yw'n fwriad i'r adroddiad gynnwys materion sy'n rhan o gynlluniau gweithredu gwasanaethau.

2 Pwyllgor Craffu Gofal

Cyflwynwyd yr adroddiad i'r Pwyllgor Craffu Gofal yn ei gyfarfod ar 16 Chwefror 2023. Derbyniwyd yr adroddiad gan ofyn am nodi'r sylwadau a gyflwynwyd yn ystod y cyfarfod. Yn ystod y drafodaeth, gofynnwyd am y materion canlynol:

- Ein hamserlen ar gyfer cychwyn darparu gofal nyrsio
- Ein cynllun i gyfarch y diffyg mewn gwelyau nyrsio i bobl hŷn â phroblemau cof yn ne Meirionnydd

3 Cabinet

Cymeradwywyd yr adroddiad gan y Cabinet yn ei gyfarfod ar 25 Ebrill 2023 gydag argymhelliad i'r Cyngor Llawn ei fod yn mabwysiadu'r argymhellion yn yr adroddiad i'w hymgorffori yng Nghynllun y Cyngor.

4 Y penderfyniad a geisir

Bod y Cyngor yn:

4.1 Cymeradwyo'r asesiad.

4.2 Mabwysiadu'r argymhellion yn yr adroddiad i'w hymgorffori yng Nghynllun y Cyngor.

5 Manylion Asesiad Anghenion Poblogaeth Oedolion Gwynedd 2023

5.1 Yn wahanol i asesiad gogledd Cymru, nid yw'r asesiad lleol yn ymateb i ofyn statudol. Fodd bynnag, fe fydd yn adnodd a fydd yn ein cynorthwyo i gynllunio gwasanaethau yn lleol, gwneud penderfyniadau ar flaenoriaethau, a datblygu a thrawsnewid gwasanaethau i'r dyfodol.

5.2 Mae'r adroddiad yn asesu:

i) Y graddau y mae angen gofal a chefnogaeth ar bobl yng Ngwynedd
ii) Y graddau y mae angen cefnogaeth ar ofalwyr yng Ngwynedd
iii) Y graddau nad yw anghenion gofal a chefnogaeth pobl Gwynedd yn cael eu diwallu.

5.3 Mae'r adroddiad yn cynnig argymhellion ar sut i symud ymlaen i gyfarch y materion a nodir yn 4.2 uchod.

5.4 Mae'r asesiad yn trafod y themâu a'r grwpiau canlynol:

- Pobl Hŷn
- Anabledd Corfforol a Nam ar y Synhwyrau
- Anabledd Dysgu
- Awtistiaeth
- Iechyd Meddwl
- Gofalwyr
- Trais yn erbyn merched, trais yn y cartref a thrais rhywiol

5.5 Mae hefyd yn trafod y Gymraeg, ystyriaethau diogelu, effaith pandemig COVID-19, a chynhwysir hefyd Asesiad Effaith Cydraddoldeb (Atodiad 2).

5.6 Mae'r asesiad wedi ei arwain gan ymgysylltu. Rydym wedi ystyried adborth gan staff, sefydliadau partner, defnyddwyr gwasanaeth a'r cyhoedd er mwyn nodi anghenion strategol ar gyfer gofal a chefnogaeth.

5.7 Mae'r asesiad hefyd wedi ei lunio ar y cyd â swyddogion yn y bwrdd iechyd.

5.8 Tynnir sylw at y prif themau sydd wedi codi wrth lunio'r asesiad ym mharagraff 1.5 y cyflwyniad.

6 Sut mae'r asesiad yn cyfrannu at flaenoriaethau'r Cyngor?

6.1 Mae'r asesiad o anghenion yn cyfrannu at drafodaethau cynllunio strategol rhanbarthol a lleol, a bydd hyn yn ei dro yn cefnogi ein blaenoriaethau yng nghyswllt anghenion iechyd a gofal cymdeithasol poblogaeth Gwynedd.

6.2 Mae gorgyffwrdd rhwng yr asesiad anghenion poblogaeth a'r Asesiad Llesiant sydd wedi bod yn cael ei baratoi yn unol â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r

Dyfodol (Cymru) 2015 gan y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus, a rhennir gwybodaeth lle bo’r angen.

6.3 Defnyddir yr asesiad anghenion er mwyn paratoi cynlluniau gweithredu ar gyfer gwasanaethau gofal a chymorth i oedolion.

6.4 Er mwyn parhau yn ddogfen ddefnyddiol, mi fyddwn yn gweithio gyda swyddogion y bwrdd iechyd er mwyn cadw’r wybodaeth sydd yn yr asesiad yn fyw. Wrth inni dderbyn diweddariadau ar ddata, e.e. data cyfrifiad, rydym yn bwriadu diweddaru’r wybodaeth, gan adolygu’r cynnwys yn barhaus.

6.5 Prawf o lwyddiant yr asesiad yw a ydyw yn bodloni ein gofynion ni a’n partneriaid wrth gyd-gynllunio gwasanaethau. Byddwn yn monitro i ba raddau mae’r asesiad yn cyflawni hyn wrth gadw golwg ar geisiadau gwybodaeth newydd, ac yn adolygu ei gynnwys yn ôl y gofyn.

7 Goblygiadau adnoddau

Mae’r asesiad anghenion poblogaeth yn adnabod blaenoriaethau lleol ac efallai y bydd y blaenoriaethau hyn angen elfen o fuddsoddiad. Gall hynny fod ar lefel ranbarthol neu leol.

8 Argymhelliad

Bod y Cyngor yn:

8.1 Cymeradwyo'r asesiad.
8.2 Mabwysiadu’r argymhellion yn yr adroddiad i’w hymgorffori yng Nghynllun y Cyngor.

Barn y swyddogion statudol

Swyddog Monitro

Fe nodir mai dogfen leol anstatudol yw Asesiad Anghenion Poblogaeth Oedolion Gwynedd. Mae argymhellion fydd angen eu hystyried a phriodoli i'r cynlluniau perthnasol os y'i mabwysiedir.

Pennaeth Cyllid

"Mae asesiad cynhwysfawr o'r galw am wasanaethau rŵan ac i'r dyfodol yn hanfodol os ydym am barhau i wneud yn siŵr fod ein adnoddau wedi cael eu cyfeirio i'r lle cywir. Wrth gwrs, nid yw hynny yn golygu y bydd modd ariannu pob agwedd fel y buasem yn ei ddymuno ac mae'n sicr y bydd yr angen i flaenoriaethu – a gwneud penderfyniadau anodd ar adegau – yn parhau.

Rwyf yn fodlon nad yw'r asesiad hwn yn creu ymrwymiad gwario ynddo'i hun, ond bydd yn arf pwysig a defnyddiol wrth gynllunio am y dyfodol. Bydd angen i gais am adnoddau ychwanegol fod yn destun trefniadau arferol y Cyngor."